

Standardisering som verktøy inn i framtida

Standarder under utvikling

Erlend Øverby

Convenor — ISO IEC/JTC1/SC36/WG7

www.eStandard.no

erlend.overby@hio.no

Tilgjengelighet

- Hva er en tilgjengelig nettside:
  - Like effektiv å bruke for alle - uavhengig av funksjonsevne
  - Effektivt for flere i samme situasjon
  - Brukbar for personer med størst grad av muligheter?
  - Forståelig av størst mulig gruppe av brukere

Standard

- Åpen og tilgjengelig fri for bruk
  - Ikke nødvendigvis gratis (desverre)
  - Basert på enighet mellom størst mulig gruppe av aktører
    - ☑ Konsensusbyggende
    - ☑ Internasjonal enighet
- Flere standardiseringsorganer
  - Harmonisering av tilgjengelighet

Tilgjengelig for hvem?

- Nedsatt funksjonsevne:
  - Eldre
  - Fargeblinde
  - Synsforstyrrelser
    - ☑ Nærsynte f.eks.
  - Bevegelseshemmede
  - Fremmede omgivelser

Mer en WAI !

- Fysisk tilgjengelighet
- Logisk tilgjengelighet
- Prosess styrt tilgjengelighet

Fysisk tilgjengelighet

- WAI er eksempler på dette

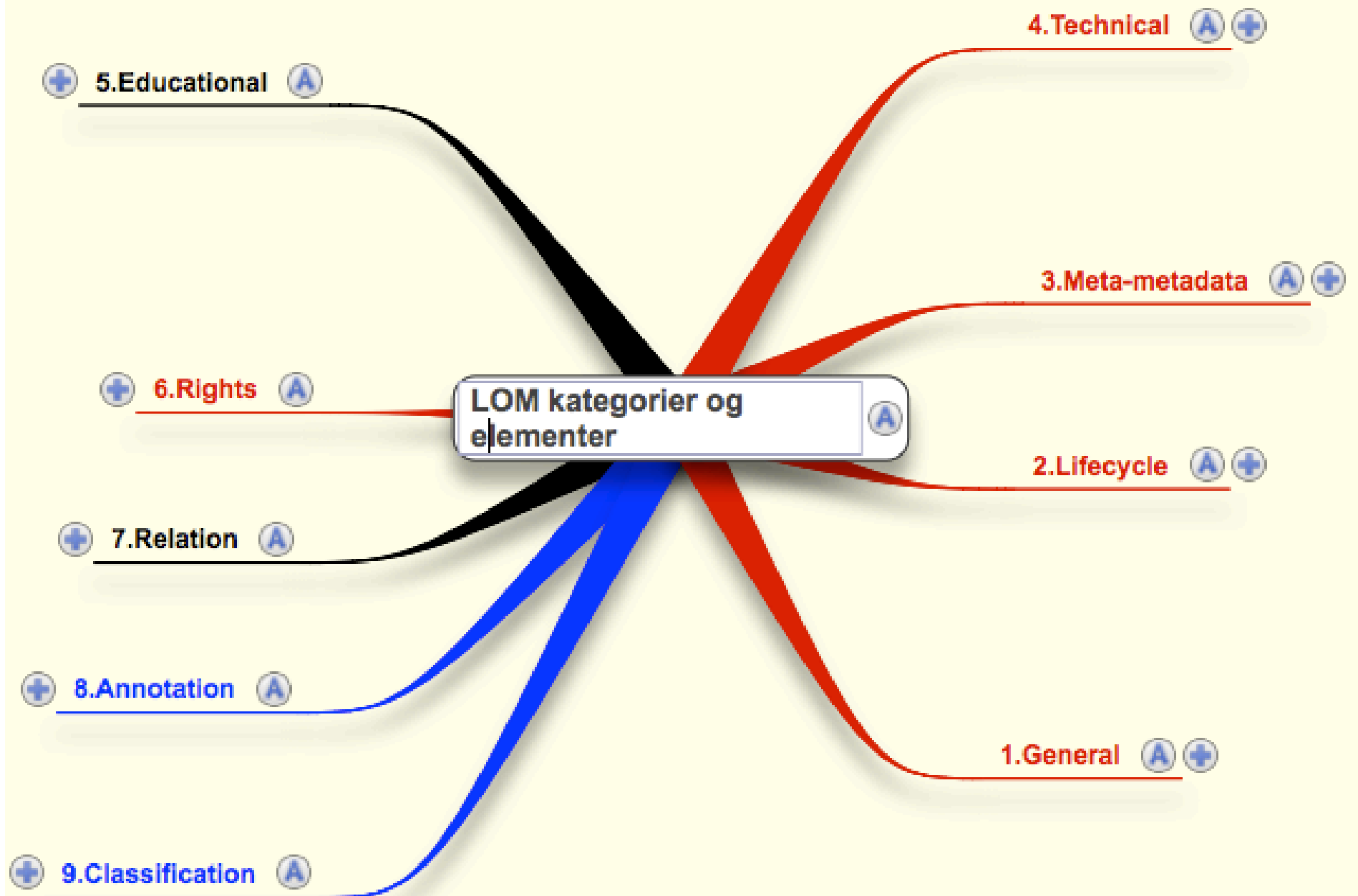
```
  
Er dette nyttig informasjon for blinde ?  
<img alt="Tomt bilde for design" gif"/>  
alt="Tomt bilde for design"/>
```

Fysisk tilgjengelighet

- Lett å teste
- Lett å evaluere
- Lett å tilfredstille

Fysisk tilgjengelighet

- Hva er viktigst?
  - Tilfredstille tester
  - Nyttig informasjon for målgruppen

Logisk tilgjengelighet

- Momenter å tenke på:
  - Vanskelige ord
  - Lange setninger
  - Er informasjonen forståelig

Logisk tilgjengelighet

- Enhetlig manøvrering på nettstedet
  - Logikk
- Enhetlig plassering
  - Manøvrering
  - Tekst/informasjon
  - Grafikk

Logisk tilgjengelighet

- Språk, forståelse, manøvrering, plassering
- Vanskelig å teste
- Vanskelig å sette krav
  - Manuell testing/gjennomgang

Prosess

- En forhandling mellom brukerbehov, og hva system kan tilby
- Individualized Adaptability and Accessibility in E-learning, Education and Training
  - Standard i løpet av 2007

IAAEET

- Ett sett med egenskaper som beskriver hvordan innhold skal presenteres
- Disse er tilpasset hver enkelt bruker

Egenskaper

- Tilpasning til støtteverktøy
  - Braille
  - Skjermleser
  - Tale

Egenskaper

○ Presentasjon

○ Font

- Fast bredde
- Størrelse
- Farger (forgrunn/bakgrunn)
- Kontrast

Egenskaper

- Støtteverktøy
  - Ordlister
  - Teksting
  - Tegnspråk
  - Søkeverktøy

Utfordringer

- Hvordan overføre brukerbehov mellom systemer?
- Hvor “lagre” bruker-egenskapene?
- Hvordan finne ut hva ett system kan tilby?
- Krav til konformitet...
  - Hvordan teste?

Hvorfor standarder

- Sikrer interoperabilitet
  - Systemer kan “snakke” sammen
  - Vi tester dette
    - ☑ Rævkrok – plugfest – codebash
- Enkelt å sette krav til leverandører
  - Må ha vært med på rævkrok

Hvorfor standarder

- Sikrer leverandør uavhengighet
- Sikrer mulighet for å bruke flere leverandører
- Sikrer valgfrihet
- Bør være grunnleggende krav ved alle offentlige innkjøp og utvikling

Takk for meg

Spørsmål ?

erlend.overby@hio.no
www.estandard.no